

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКСПЕРТИЗИ СОРТІВ РОСЛИН
УІЕСР**

вул. Генерала Родимцева, 15, Київ, 03041, тел. 44 290 40 45,
e-mail: sops@i.ua, sops@sops.gov.ua, web: sops.gov.ua,
код ЄДРПОУ: 00488332

Н А К А З

« 03 » *червня* 2024 року

Київ

№ *194-ОД*

Про перевірку дослідів

З метою контролю виконання Програм польових досліджень кваліфікаційної експертизи сортів рослин на 2024 рік, ділянкового (грунтового) сортового контролю, досліджень колекцій сортів, закладки дослідів в пунктах досліджень УІЕСР на їх відповідність агротехнічним, методичним вимогам, враховуючи збройну агресію російської федерації та запровадженням на території України воєнного стану

НАКАЗУЮ:

1. Створити Комісії для проведення перевірки дослідів на їх відповідність агротехнічним та методичним вимогам закладки та стану виконання польових досліджень у 2024 році (далі – Комісії) згідно з Додатком 1 до наказу.
2. Керівникам Волинської (*Любешівський відділ польових досліджень*), Сумської (*с. Лікарське*), Харківської, Одеської (*Кілійський відділ польових досліджень*) філій УІЕСР створити Комісії та забезпечити проведення перевірки дослідів до 01 липня 2024 року.
3. Керівнику Львівської філії, враховуючи наказ УІЕСР від 14 травня 2024 року № 166-ОД, забезпечити завершення перевірки до 01 липня 2024 року.
4. Комісіям здійснити перевірку відповідно до Технічного завдання для проведення перевірки дослідів на їх відповідність агротехнічним та методичним вимогам закладки та стану виконання польових досліджень у 2024 році (Додаток 2), з обов'язковою фото/відео фіксацією (із зазначенням часу та дати фіксації).
5. За результатами перевірки, Комісіям підготувати Акти перевірки дослідів на їх відповідність агротехнічним та методичним вимогам закладки польових досліджень у 2024 році, у двох примірниках (далі – Акт) (Додаток 3).
6. Після проведення перевірки, керівникам Комісій в триденний термін, подати Акти та Звіти за результатами перевірки дослідів на їх відповідність агротехнічним та методичним вимогам закладки польових досліджень у

2024 році (далі – Звіти) в. о. заступника директора УІЕСР (Гринів С. М.) для узагальнення.

7. На засіданні Вченої ради УІЕСР, за участю керівників філій, розглянути Звіти до 31.07.2024 року.

8. Схвалені Вченою радою УІЕСР Звіти подати на затвердження керівнику УІЕСР.

9. Відділу кадрів і діловодства (Ленда Р. М.) довести наказ до заступників директора, керівників структурних підрозділів УІЕСР та керівників філій УІЕСР.

10. Відділу науково-технічної інформації (Стариченко Є. М.) забезпечити розміщення наказу на вебсайті УІЕСР.

10. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'S. Melnyk', with a large loop at the end.

Сергій МЕЛЬНИК

Додаток 1

до наказу УІЕСР

від « 03 » червня 2024 р. № 194-020

ГРАФІК
перевірки дослідів

№ з/п	Пункт дослідження	Орієнтовний склад робочих груп	Орієнтовний термін відрядження
1.	Київська філія УІЕСР: <i>Гостомельський відділ польових досліджень;</i> <i>Білоцерківський відділ польових досліджень</i> Чернігівська філія УІЕСР	<u>Данюк Ю.С. – керівник</u> Курочка Н.В. Житомирець О.С.	24.06.2024 25.06.2024
2.	Житомирська філія УІЕСР Хмельницька філія УІЕСР	<u>Дутова Г.А. – керівник</u> Сонеч Т.Д. Баліцька Л.М.	19.06.2024-21.06.2024
3.	Рівненська філія УІЕСР Волинська філія УІЕСР: <i>Горіхівський відділ польових досліджень;</i>	<u>Києнко З.Б. – керівник</u> Таганцова М.М.	25.06.2024-28.06.2024
4.	Вінницька філія УІЕСР Черкаська філія УІЕСР	<u>Михайлик С.М. – керівник</u> Носуля А.М.	12.06.2024-14.06.2024
5.	Тернопільський філія УІЕСР: <i>Плотицький відділ польових досліджень;</i> <i>Теребовлянський відділ польових досліджень.</i> Закарпатська філія УІЕСР	<u>Хоменко Т.М. – керівник</u> Присяжнюк Л.М. Матус В.М.	02.07.2024-05.07.2024
6.	Кіровоградська філія УІЕСР Одеська філія УІЕСР: <i>Роздільнянський відділ польових досліджень;</i>	<u>Гринів С.М. – керівник</u> Дудка Т.В. Присяжнюк Л.М.	19.06.2024-21.06.2024
7.	Полтавська філія УІЕСР: <i>Градизький відділ польових досліджень;</i> <i>Карлівський відділ польових досліджень;</i> <i>Решетилівський відділ польових досліджень</i> Дніпропетровська філія УІЕСР	<u>Хоменко Т.М. – керівник</u> Таганцова М.М.	11.06.2024-14.06.2024
8.	Сумська філія УІЕСР	<u>Матус В.М. – керівник</u> Сонеч Т.Д.	17.06.2024
9.	Івано-Франківська філія УІЕСР Чернівецька філія УІЕСР	Свинарчук О.В.	04.06.2024-07.06.2024

Додаток 2

до наказу УІЕСР

від «03» червня 2024 року № 194-ОД

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ

для проведення перевірки дослідів на їх відповідність агротехнічним та методичним вимогам закладки та стану виконання польових досліджень у 2024 році

З метою встановлення відповідності дослідів їх агротехнічним та методичним вимогам закладки і стану виконання науково-дослідних програм необхідно перевірити:

1. Виконання Програм польових досліджень з кваліфікаційної експертизи (ПСП, ВОС, ДКС, ПСП (фітодосліди)), ділянкового (грунтового) сортового контролю (далі – Програми) для відповідного пункту дослідження у 2024 році.

У випадку невиконання Програм у повному обсязі вказати причини не закладання дослідів (*пізні надходження дослідних зразків інше*), наявність списаних (бракованих) польових дослідів або які потребують списання (бракування).

2. Наявність приміщення для зберігання архівних документів та їх упорядкованість відповідно до номенклатури справ філії УІЕСР.

3. Наявність розпорядчих документів про закріплення ботанічних таксонів та метеоспостережень за спеціалістами пункту дослідження.

4. Наявність затверджених керівником філії Технологічних карт певного ботанічного таксону, кожного поля сівозміни, щорічно на кожний тип експертизи. Фактичне виконання.

5. Наявність та якість ведення Польових журналів. Відповідність обліків та спостережень записам у Польових журналах (*фенологічних спостережень, морфологічного опису, проведення обліків щодо густоти стояння рослин досліді, фази їх розвитку, проведення імунологічної оцінки сортів рослин*).

(Дотримання загальних вимог: записи здійснюються ручкою, охайно та чітко, не допускаються підчистки та виправлення, вказуються причини відсутності даних, керівник несе персональну відповідальність за неточність записів).

6. Наявність схем закладання дослідів за типами експертизи, затверджених

керівником філії УІЕСР.

7. Наявність та якість ведення Журналу надходження дослідних зразків, Журналу обліку матеріалу для зараження насіння для фітодослідів (*визначених пунктів дослідження*), Журналу реєстрації врожаю, отриманого з дослідних ділянок.

8. Наявність Актів про списання залишків дослідних зразків насіння, Актів про знеособлення, утилізацію врожаю, отриманого з дослідних ділянок, Актів знеособлення фітодослідних зразків, отриманих з дослідних ділянок (*визначених пунктів дослідження*).

9. Наявність та якість ведення Журналу відвідування заявниками дослідних ділянок.

10. Винесення схем дослідів у польові умови. Схема дослідів у польові умови виноситься відповідно до типу експертизи.

(Ділянки польових дослідів з ПСІІ розміщують рендомізованим способом у чотирикратному повторенні. Повторення можуть бути розташовані в один, два або більше ярусів. Якщо в досліді сорти поділено на групи, то спочатку проводять рендомізацію груп, а після цього – сортів (варіантів) у кожній групі. Систематичний спосіб розташування сортів у досліді застосовують для малопоширених ботанічних таксонів або дослідів із кількістю 1-2 сортів. Оглядові доріжки повинні мати достатню ширину – 1,5–2,0 м).

Типи ділянок з урахуванням Методик ВОС з відповідних ботанічних таксонів. Використання сортових колекцій для експертизи на відмінність.

11. Наявність науково-дослідних сівозмін для виконання науково-технічної експертизи сортів рослин та планів їх освоєння.

(Для забезпечення вказаних вимог в кожному пункті дослідження необхідно мати по одну сівозмину з великими (понад 7 га) полями, а подвосні чи потросні сівозміни з малими полями. Сівозміни пунктів досліджень повинні враховувати специфіку випробувань сортів, а кількість полів – відповідати кількості випробовуваних ботанічних таксонів або їх споріднених груп).

12. Наявність розробленої схеми удобрення та фактичне внесення добрив під дослід з урахуванням останнього агрохімічного обстеження (*перевірити акти списання, книги історії полів та інші документи, які б підтверджували фактичне використання добрив*), затвердженої керівником філії УІЕСР.

13. Наявність Акту останнього агрохімічного обстеження.

(Агрохімічне обстеження ґрунтів у сівозмінах та поза сівозмінними площами, де можливе проведення дослідів, без зрошення має повторюватися через 3–4 роки. У зрошуваних

та овочевих – через 2–3 роки. Проведення експертизи багаторічних ботанічних таксонів – через 5–10 років).

14. Використання сидеральних добрив.

(Перевірити дотримання таких вимог: обираючи сидеральні культури, враховують ґрунтово-кліматичну зону розташування пункту дослідження, наявність доступної рослинам ґрунтової вологи, вегетаційний період та наступну культуру сівозміни. Для районів із достатнім зволоженням рекомендовано висівати люпин, вико-вівсяну суміш, райграс, рослини родини хрестоцвітих (капустяних), у більш посушливих умовах - суміш вівса з викою, горохом або пелпошкою, жита з викою, еспарцет, буркун).

15. Наявність та якість ведення Книги історії полів. Має відображати фактичне розміщення дослідів і вирівнювальних посівів, технологічні операції та урожайність. Своєчасне заповнення, затверджена керівником філії УІЕСР.

16. Наявність розробленої системи захисту рослин та фактичне внесення пестицидів під дослід; видовий склад бур'янів та переважаючі шкідники та хвороби (*перевірити акти списання, які б підтверджували фактичне використання засобів захисту рослин*), затвердженої керівником філії УІЕСР.

17. Наявність та стан метеомайданчика, якість роботи електронної метеостанції (*у разі наявності*), ведення журналу метеоспостережень.

18. Естетичний стан закладених дослідів.

Забезпечити фото/відео фіксацію:

- польових ділянок з етикетками в розрізі типів експертизи та ботанічних таксонів;
- польових та центральних доріжок з загальними та поділянковими етикетками.

19. Дотримання методики та агротехніки за проведення дослідів. Перевірити у Польовому журналі дотримання всіх методичних вимог експертизи дослідів, як загального характеру, так і за конкретними сортами щодо етапів його планування, закладання, догляду за посівами, здійснення спостережень, обліків, збирання врожаю та математичного опрацювання отриманих даних.

20. Дотримання вимог оформлення дослідів.

(На початку кожного поля науково-дослідної сівозміни має стояти інформаційний щит, де вказують номер поля, тип експертизи, попередник, назву ботанічного таксона, площу загального посіву, вирівнювального посіву. На ділянках з дослідом має стояти загальна таблиця із зазначенням типу експертизи, площі дослідів, кількості сортів. Ділянка кожного сорту та його повторення маркується ділянковою етикеткою. Ділянкові етикетки виставляють

в одну лінію на початку ділянки за напрямом руху огляду дослідів. Ділянки сортів у всіх повтореннях позначають арабськими цифрами, які вказують на ділянкових етикетках та заносять до польового журналу. Повторення позначають римськими цифрами. На першому повторенні на ділянковій етикетці вказують номер сорту, який відповідає порядкового номеру в посівній відомості. Ділянка кожного сорту та його повторення маркується ділянковою етикеткою).

21. Забезпеченість та потребу пунктів дослідження уніфікованими ділянковими етикетками. Оформлення полів та дослідів мають бути естетичними і стандартизованими.

22. Стан доріг, лісосмуг тощо. Дороги та міжділянкові доріжки мають бути в розпушеному і чистому від бур'янів стані. Регулярне здійснення усіх необхідних заходів з догляду, ремонту та відновлення лісосмуг. Відображення лісосмуг у книзі історії полів з позначенням складу деревних порід.

23. Наявність списаних (забракованих) дослідів, актів списання (бракування).

(Акти списання (бракування) дослідів оформлені відповідно до розділу VII Порядку проведення кваліфікаційної експертизи сорту, затвердженого наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 05 липня 2023 року № 1344, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 21 липня 2023 року за № 1244/40300).

24. Забезпечення сільгосптехнікою, обладнанням, стан зберігання. Провести фото/відео фіксацію матеріально-технічних засобів.

25. Стан споруд та сховищ. Перевірити сховища на предмет проведення дезінфекції. Провести фото/відео фіксацію споруд та сховищ. Наявність календарного плану проведення робіт та стан його виконання.

26. Наявність і стан лабораторного приміщення, обладнання для зберігання, підготовки спор та зараження насіння дослідних зразків, для проведення фітодослідів (*визначених пунктів дослідження*). Провести фото/відео фіксацію приміщень лабораторій та їх обладнання. Зберігання дослідних зразків для експертизи, залишків (ВОС), страхових проб ділянкового (грунтового) сортового контролю.

27. Стан службових приміщень, забезпеченість оргтехнікою та інтернетом. Провести фото/відео фіксацію приміщень.

28. Якість ведення електронної інформаційної підсистеми «Введення та опрацювання результатів польових та лабораторних досліджень з

кваліфікаційної експертизи сортів рослин на ПСП» та «Статистична обробка результатів ВОС». Дані результатів з філій ВОС. Перевірити своєчасність заповнення форм.

29. Структура вирівнювальних посівів (вказати ботанічний таксон, площу, стан, фази розвитку тощо).

30. Виконання пропозицій та зауважень, вказаних в Актах перевірки дослідів на їх відповідність агротехнічним та методичним вимогам закладки та стану виконання польових досліджень у 2023 році.

31. Загальна оцінка роботи пункту дослідження:

1–30 балів – погано;

31–60 балів – незадовільно;

61–90 балів – задовільно;

91–120 балів – добре;

121–150 балів – відмінно.

Додаток 3
до наказу УІЕСР
від « 03 » серпня 2024 р. № 194-02

АКТ
перевірки дослідів на їх відповідність агротехнічним та методичним вимогам
закладки польових досліджень
у 2024 році

у _____
(назва пункту дослідження)

Відповідно до наказу УІЕСР від _____ № _____ з метою контролю за виконанням Програм польових досліджень з кваліфікаційної експертизи (ПСП, ВОС, ДКС), ділянкового (грунтового) та лабораторного сортового контролю у 2024 році визначеною робочою групою здійснено перевірку закладання та відповідність стану дослідів агротехнічним та методичним вимогам.

Під час перевірки встановлено наступне:

Площа землекористування _____ га;	Підлягає експертизі видів _____;	Навантаження на спеціаліста с/дослідів _____;
під дослідями _____ га;	сортів _____;	умовних _____;
наукова сівозміна _____ га;	сортодослідів _____;	фізичних _____.

Ботанічні таксони	Закладено дослідів		Причини невиконання плану	Фаза росту і розвитку рослин	Зауваження щодо дотримання методик
	за планом	фактично			
ПСП					
ВОС					
ДКС					
ДІЛЯНКОВИЙ (ГРУНТОВИЙ) ТА ЛАБОРАТОРНИЙ СОРТОВИЙ КОНТРОЛЬ					

№ з/п	Перелік об'єктів перевірки	Фактичний стан	Пропозиції, зауваження	Бал
1.	Наявність Програм			
2.	Архів (наявність приміщення та відповідної документації)			
3.	Наказ щодо закріплення ботанічних таксонів та метеоспостережень за спеціалістами філії УІЕСР			
4.	Наявність Технологічних карт			
5.	Польові журнали, якість ведення			
6.	Схеми закладання дослідів			
7.	Наявність Журналу надходження дослідних зразків, обліку та витрат насіння, Журнал реєстрації залишків			
8.	Наявність Актів знеособлення дослідних зразків та врожаю посадкового матеріалу, отриманого з дослідних ділянок			
9.	Наявність Журналу відвідування заявниками дослідних ділянок			
10.	Внесення схем дослідів у польові умови: – типи ділянок, повторення; – наявність коридорів, оглядових доріжок, контрольних майданчиків; – використання сортових колекцій			
11.	Наявність подвоєних (потросних) наукових сівозмін			
12.	Система удобрення			
13.	Наявність Акту останнього агрохімічного обстеження			
14.	Використання сидеральних добрив			
15.	Ведення Книги історії полів			
16.	Виконання плану захисту рослин			
17.	Наявність та стан метеомайданчика, ведення журналу (в розрізі років)			
18.	Естетичний стан закладених дослідів			
19.	Дотримання методики та агротехніки за проведення дослідів			
20.	Оформлення дослідів загалом (інформаційні таблиці, ділянкові етикетки тощо)			
21.	Забезпеченість та потреба в уніфікованих ділянкових етикетках			
22.	Стан доріг, лісосмуг тощо			
23.	Наявність списаних (забракованих) дослідів, актів списання (бракування)			
24.	Забезпечення сільгосптехнікою, обладнанням, стан зберігання			
25.	Стан споруд, сховищ тощо			
26.	Наявність і стан лабораторних приміщень, їхнє обладнання			

№ з/п	Перелік об'єктів перевірки	Фактичний стан	Пропозиції, зауваження	Бал
27.	Стан службових приміщень, забезпеченість оргтехнікою та інтернетом			
28.	Внесення даних та заповнення електронної інформаційної підсистеми «Введення та опрацювання результатів польових та лабораторних досліджень з кваліфікаційної експертизи сортів рослин на ПСП».			
29.	Структура вирівнювальних посівів (вказати ботанічний таксон, площу, стан, фази розвитку, тощо)			
30.	Виконання пропозицій, внесених комісією у минулому році			
31.	Загальна оцінка роботи пункту дослідження: 1–30 балів – погано ; 31 –60 балів – незадовільно; 61–90 балів – задовільно; 91–120 балів – добре; 121–150 балів – відмінно.			

Оцінка перевірки дослідів на їх відповідність агротехнічним та методичним вимогам закладки польових досліджень у 2024 році проводиться за 5-ти бальною шкалою: 1 бал – погано;

2 бали – незадовільно;

3 бали – задовільно;

4 бали – добре;

5 балів – відмінно.

Пропозиції комісії:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Склад комісії:

У присутності:

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Акт складено у двох (2) ідентичних примірниках.